[א]מודה בשטר שכתבו אינו צריך לקיימו וגובה מנכסים משועבדים אמר ליה רבא מי דמי התם ניתן להכתב הכא [א]לא ניתן להכתב יתיב מרימר וקאמר להא שמעתא אמר ליה רבינא למרימר אלא הא דאמר ר' יוחנן גזירה שמא יגבה מזמן ראשון נימא לא ניתן ליכתב א"ל הכי השתא התם נהי דלא ניתן ליכתב מזמן ראשון אבל ניתן ליכתב מזמן שני הכא לא ניתן ליכתב כלל אלא הא דתניא [ב]לשבח קרקעות כיצד הרי שגזל שדה מחבירו ומכרה לאחר והשביחה והרי היא יוצאה מתחת ידו כשהוא גובה גובה את הקרן מנכסים משועבדים ושבח גובה מנכסים בני חורין נימא לא ניתן ליכתב הכי השתא התם אי למ"ד [ג]ניחא ליה דלא ניקרייה גזלנא אי למ"ד ניחא ליה דליקום בהימנותיה מפייס ליה למריה ומוקים ליה לשטריה הכא לאברוחי מיניה קמכוין שטרא מקיים ליה: **מתני'** [ד][ב]אין פוסקין על הפירות עד שיצא השער [ה]יצא השער פוסקין ואע"פ שאין לזה יש לזה [ג]היה הוא תחילה לקוצרים פוסק עמו על הגדיש ועל העביט של ענבים ועל המעטן של זיתים ועל הביצים של יוצר ועל הסיד משישקעו בכבשן [ד]ופוסק עמו על הזבל כל ימות השנה רבי יוסי אומר (א) אין פוסקין על הזבל אלא אם כן היתה לו זבל באשפה וחכמים מתירים [ה]ופוסק עמו בשער הגבוה רבי יהודה אומר אע"פ שלא פסק עמו בשער הגבוה [ו]יכול לומר תן לי כזה או תן לי את מעותי: **גמ'** אמר ר' אסי אמר ר' יוחנן אין פוסקין על שער שבשוק אמר ליה ר' זירא לר' אסי אמר ר' יוחנן אפי' כדורמוס הזה אמר ליה [ז]לא אמר ר' יוחנן אלא בשוק של עיירות דלא קביעי תרעייהו ולמאן דסליק ארעתין מעיקרא דאמר ר' יוחנן אפי' כדורמוס הזה אלא מתני' דקתני אין פוסקין על הפירות עד שיצא השער יצא השער פוסקין היכי משכחת לה מתניתין בחיטי דאכלבי וארבי דמשוך תרעיה טפי ת"ר [ח]אין פוסקין על הפירות עד שיצא השער יצא השער פוסקין אע"פ שאין לזה יש לזה [ט]היו חדשות מארבע וישנות משלש אין פוסקין עד שיצא השער לחדש ולישן [י]היו לקוטות מארבע ולכל אדם משלש אין פוסקין עד שיצא השער ללוקט ולמוכר אמר רב נחמן [כ]פוסקין ללקוטות כשער הלקוטות א"ל רבא לרב נחמן מ"ש לוקט דאי לית ליה יזיף מלקוט חבריה בעל הבית נמי יזיף מלקוט א"ל בעל הבית זילא ביה מילתא למיזף מלקוט איבעית אימא מאן דיהב זוזי לבעל הבית אפירי שפירי יהיב אמר רב ששת אמר רב הונא אין לוין על שער שבשוק אמר ליה רב יוסף בר חמא לרב ששת ואמרי לה רב יוסי בר אבא לרב ששת ומי א"ר הונא הכי והא בעי מיני' מרב הונא הני בני בי רב דיזפי בתשרי ופרעי בטבת שרי או אסיר אמר להו הא חיטי בהיני והא חיטי בשילי אי בעי זבני ופרעי ליה מעיקרא סבר רב הונא אין לוין כיון דשמעה להא דא"ר שמואל בר חייא א"ר אלעזר לוין אמר איהו נמי [ל]לוין תנו רבנן המוליך חבילה ממקום למקום מצאו חבירו ואמר לו תנה לי ואני אעלה לך כדרך שמעלין לך באותו מקום

ברשות

מודה בשטר שכתבו. מאחר שהלוה מודה שהשטר חוב שהוציא עליו שטר אמת הוא אין המלוה צריך לחזור אחר העדים החתומין בו ולהעיד על חתימתן ולקיימו. וה"נ הרי מודה שמכרו לו באחריות ואם השטר בטל לענין המכירה מפני שטר מתנה שקדמו לא בטיל לענין אחריות: **לא ניתן ליכתב.** מאחר שנתנו כבר במתנה ועל כרחו כתבו ליה זה: **להא שמעתא.** דרבא: **נימא לא ניתן ליכתב.** אלא שמע מינה לא בטיל שטרא משום האי טעמא: **לשבח קרקעות כילד.** רישא דידיה אין מוציאין לאכילת פירות ולשבח קרקעות מנכסים משועבדים מפני תקון העולם וקא מפרש לשבח קרקעות כילד: **והרי היא יוצאה מתחת ידו.** של לוקח שהגזל מוציאה בדין: **כשהוא גובה.** כשהלוקח גובה מעות מן הגזלן: **מנכסים משועבדים.** טורף לקוחות שלקחו אחריו מפני שהאחריות שכתב בשטר מכירתו קודם למקחו: **ושבח מנכסים בני חורין.** ולא ממשועבדים מפני תקון העולם דאין הלקוחות יכולין להזהר בדבר שאין לו קצבה כגון אחריות השבח והפירות. דבשלמא בקרן נזהרין להניח מקום לגבות ממנו ואי לא נזהרו אפסידו אנפשייהו: **נימא לא ניתן.** שטר מכירה זה ליכתב שהרי גזולה היתה ובטל השטר ואחריות שבו ואמאי גובה קרן מנכסים משועבדים: **אי למ"ד.** בפ"ק (דף טו:): **ניחא ליה דלא ליקרייה גזלנא.** אדם שמכר שדה גזולה לחבירו מחזר על הבעלים הראשונים ולוקחה מהם להעמיד ביד הלוקח כי היכי דלא ליקרייה גזלנא: **מפיים ליה למרה.** לוקחה מן הבעלים הראשונים: **הכא אברותי קמברח ליה.** שהקנה לבנו קטן להבריח מזה: **שטריה מקיים ליה.** בתמיה. אין דעתו להחזיקה בידו הלכך לא ניתן ליכתב הוא: **מתני' היה הוא תחילה לקולרים.** ויש לו גדיש ועדיין לא יצא השער: **פוסק עמו.** כאיזה שער שירצה לתת לו מאותו גדיש דכיון דיש לו אין כאן רבית דמעכשיו הוא קנוי לו ואע"פ שלא משך דכי אין לו נמי אבק רבית מדרבנן הוא וכי יש לו לא גזור: **על העביט של ענבים.** כלי גדול שעוכרין בו את הענבים לפני דריכה והם מתחממין ומתבשלים להוציא יינם יפה יפה. ושל זיתים קרוי מעטן: **ועל הבילים של יולר.** פוסק עם היולר על הקדירות כאיזו שער שירצה ואע"פ שלא יצא השער אם הכינים עפר ועשאו בילים שקורין מעונט"ש ועושה מהם קדירות: **ועל הסיד.** פוסק עמו משישקענו בכבשן אבנים והעצים לשרוף: ה"ג **רבי יוסי אומר לעולם אינו פוסק עמו על הזבל עד שיהא לו זבל באשפות: ופוסק עמו כשער הגבוה.** אם יפחות השער ממה שהוא עכשיו תתן לי כשער הזול. שער הגבוה היינו בזול שנותנין פירות הרבה בדמים מועטים: **יכול הוא לומר לו.** כשירצה שער הזול: **תן לי כזה או תן לי מעותי.** שהרי לא משך ויכול לחזור בו ואפילו מי שפרע ליכא הואיל ולא נתן מעותיו ע"מ לקבל עכשיו אלא לאחר זמן ובתוך כך נשתנה השער. סתם דעתיה דאיניש אתרעא זולא פסיק: **גמ' כדורמוס.** איטליז רב וגדול: **באכלבי וארבי.** משיתחילו בעלי בתים ואוצרי פירות לפתוח אוצרותיהם וספינות באות בנהר המביאות תבואה למכור: **דמשוך תרעייהו.** לזמן מרובה: ה"ג בתוספתא **היו חדשות מארבע וישנות משלש: אין פוסקין על חדשות מארבע עד שילא שער לחדש ולישן.** דהא דחדשים מארבע משום דלא יבשו עדיין כל הצורך והפוסק על החדשות לא יקבלם הימנו עכשיו אלא לאחר זמן כשיתייבשו כל צרכם לפיכך אין פוסק עליהן לקבל עליהן ארבע סאין בסלע עד שילא השער בארבע לחדש ולישן: **היו של לקוטות מארבע.** סתם תבואות לקוטות אינן יפין שלוקטין בכמה שדות ומערבין שיבלי שיפין עם שיבלי חטין: **אין פוסקין עם בעל הבית מארבע.** עד שילא השער של ד' ללוקט ולמוכר: **יזיף מלקוט.** תבואה מעורבת: **אין לוין על שער שבשוק.** אני שמעתי אין לוין מעות בדרך הלואה ע"מ שאם לא אשלם לך מעות עד זמן פלוני אתן לך פירות כשער של עכשיו דאע"ג דדרך מקח וממכר שרי דרך הלואה אסור. ובהלכות גדולות מפרש אין לוין סאה בסאה על סמך שער שבשוק דנימא הואיל וחיטי בהיני וחיטי בשילי הוה ליה כעד שיבא בני או עד שאמצא מפתח (לקמן דף עה.): **דיזפי בתשרי.** מעות: **ופרעי פירות בטבת.** כשער של תשרי. וללשון האחר לוין חטין ופורעין חטין: **ממקום למקום.** ממקום הזול למקום היוקר: **תנה לי.** [א] ואוליכנה ואעשה צרכי במעות עד זמן פלוני:

ברשות

יזיף מלקוט חבריה. אי לאו משום דמלי למיזף אע"ג דמלי למזבן אין חשוב שער לפסוק עליו: **אין** לוין על שער שבשוק. ומסקנא דלוין לפי ה"ג דאיירי סאה בסאה [ב] מיירי ביש לו מעות ללוה דמלי זבין בשוקא או יש לו מעט כדרבי ינאי בסוף פירקא (דף עה.) יש לו סאה לוה עליה כמה כורים וק"ק למה לי שער רק שימצא פירות לקנות אפילו ביוקר ואית דגרסינן אין לוין על פירות שבשוק:

מסורת הש"ס

א) [לעיל ז. וש"נ], ב) לעיל יד: ב"ב קמ: [ע"ש ובפי' רשב"ם], ג) לעיל טו., ד) [לעיל סב:], ה) יש ספרי' דל"ג יצא השער וכו' ועי' לעיל דף סב: בתוס' ד"ה והתנן, ו) [עי' תוס' לקמן עה.], ז) [תוספתא רפ"ו].

* * *

הגהות הב"ח

(א) במשנה ר' יוסי אומר לעולם אין פוסקין:

* * *

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה תנה לי ואוליכנה ואעשה כו'. נ"ב דאל"כ שאין לו הנאה מותר בכל ענין וכ"כ תוס' עב א' בד"ה החמרים כו' והחמרים היו משתכרים כו' ועסי' קע"ו ס"א בהג"ה: [ב] תוס' ד"ה אין. מיירי כו'. נ"ב אבל הרמב"ן כתב שהגאונים מתירין בכל ענין אם יצא השער וכ"ד רי"ף ורמב"ם:

* * *

מוסף רש"י

מודה בשטר שכתבו. לוה שהודה בשטר שכתבו ועל פיו נחתמו העדים, **אין צריך לקיימו.** אין המלוה צריך לקיימו בעדים החתומים בו, שאין הלוה נאמן לומר פרעתיו, ולא אמרינן בהאי הפה שאסר הוא הפה שהתיר, דמכיון שאמר כשר היה הרי הוחזק השטר, וכי אמר פרעתיו לא מהימן שהרי ביד המלוה הוא (כתובות יט.) דכיון שמודה שכתבו ולוה בו הרי הוא כאילו קיימוהו חותמיו וגובה בכל זמן שמוציאו (שבת עה:). **והרי היא יוצאה מתחת ידו.** שבית דין מוציאין אותה מידו (לעיל יד:) **דלא ניקרייה גזלנא.** שלא יחרפנו לוקח זה כשיוציאנה נגזל מידו ויקראנו גוזלן. לכך חוזר להעמיד ממכרו (לעיל טו.). **אין פוסקין על הפירות.** ליתן לו מעות בכור חטין ולומר לו תנהו לי לסוף זמן גדול, ואפילו יש שנותנין אותו עכשיו בכך בתחלת הקציר, אין זה שער, **עד שיצא השער.** עד שיהא שער מפורסם וקבוע בשוקי העיר בכך (לעיל סב:). **אף על פי שאין לזה.** המוכר, **יש לזה.** לאיש אחר ויכול לקנותו עכשיו בדמים שקיבל (שם וכעי"ז לעיל ס:). **היו חדשות מארבע וישנות משלש.** דסתם ישן טוב מן החדש בעת הגורן (כתובות כו:) שהחדש עדיין אינו יבש כל צרכו (שם נג:).

עין משפט
נר מצוה

קלב א מיי' פכ"ג מהל' מלוה ולוה הל' ח סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סי' לט סעי' ו וסי' קנ סעי' א ב:
קלג ב מיי' שם פ"ט הל' א סמג לאוין קצג טוש"ע י"ד סי' קעה סעי' א:
קלד ג מיי' שם סמג שם טוש"ע שם סעי' ד:
קלה ד מיי' שם:
קלו ה מיי' שם הל' ה וסמג שם טוש"ע שם סעי' ז:
קלז ו מיי' שם הל' ד טוש"ע שם סעי' א:
קלח ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג:
קלט ח ט מיי' שם טוש"ע שם סעי' ג:
קמ י מיי' שם פ"י הל' א ועיין בהשגות ובמ"מ סמג שם טוש"ע י"ד סי' קסב סעי' ג:

* * *

לעזי רש"י

מעונט"ש [מטונ"ש]. גושים ושל טיט, לעשות מהם כדים.